

Co je experimentální archeologie?

Radomír Tichý Ústav historických věd PdF VŠP Hradec Králové

Pro mne je to především metoda poznání. Ale metoda zcela specifická. Chci se vyjádřit především k pojetí makroanalýzy, které se především věnuji se svými spolupracovníky. Právě z ní plynou některé neobvyklé náročnosti na osobu experimentátora, oproti např. mikroskopickým či laboratorním experimentům.

1. Předpokladem pro úspěšné provádění pokusů je zvládnutí pobytu v přírodě, nejlépe v jakkoli krajních podmínkách.

2. Dalším nárokem jsou specifické předpoklady na zručnosti a fyzické připravenosti experimentátora. S tím souvisí vztah k opakování pokusů. Rychlejší zvládnutí dnes již zcela netradičních nástrojů a technologií omezi nutnost opakování z důvodu učení se postupům. Spolu s fyzickou připraveností experimentátora se výsledky stávají hodnověrnější.

3. Nutnou podmínkou je záznam pokusu umožňující jeho opakovatelnost. Každé téma má však jiné nároky na sledování faktorů ovlivňujících průběh pokusu, obecně správný postup neexistuje. Zvlášť důležité postavení má tedy pozitivní diskuze a schopnost experimentátora ji vést.

4. Samozřejmým předpokladem je znalost archeologického materiálu, v podstatě výsledků artefaktuální archeologie. Ta však ne zdaleka vždy poskytuje potřebné informace (neuvedená měřítka plánů a artefaktů, nedostatečná publikace archeologického materiálu, nedostatek analýz), proto je třeba si je často nejdříve vytvářet, tj. analyzovat archeologický materiál.

5. Podobně jako v terénní archeologii mají důležité místo organizační schopnosti alespoň vedoucího experimentátora, jedná se z 95 % o práci s lidmi, při velkém počtu pokusů je kooperace lidí dokonce nutnou podmínkou.

Výsledky získané metodou experimentu v archeologii považují na rozdíl od většiny archeologů za primární pramen poznání (při zvládnutí výše uvedených předpokladů). Jde o analýzu jako v jakémkoli jiném případě. Objektem poznání je replika (s vlastnostmi originálu), případně originál, nebo rekonstrukce objektu. Záleží pouze na vhodnosti otázky, které má pokus řešit.

Metoda experimentu v archeologii má velké didaktické možnosti a vliv na veřejnost, proto je třeba odpovědně zvažovat, jaké výsledky jí předkládáme.

Bohumír Dragoun Sdružení Villa Nova Uhřetín

Co pro mne představuje experimentální archeologie? Pro mne je to otázka životního stylu a smyslu života.

A jaký je rozdíl mezi experimentální archeologií a experimentem v archeologii? Každý obor musí mít svou metodiku

a pevnou terminologii. Tak je tomu i u archeologie. Někdy se ovšem zavede termín, který není zcela přesný, ale jeho obsah je pro odborníky i veřejnost pochopitelný. Tak je tomu i s experimentální archeologií.